

Кузьомко В.М.,

канд. екон. наук, доцент кафедри
економіки підприємств ДВНЗ
«КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Україна

Kuzyomko V.M.,

candidate of Economic Sciences,
associate professor of the economy
of enterprises department of Vadym
Hetman Kyiv National Economic
University, Ukraine

**АНАЛІЗ НАУКОВИХ
ПІДХОДІВ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА**

**THE ANALYSIS OF SCIENTIFIC
APPROACHES
TO RESEARCH
OF ECONOMIC SECURITY
OF THE ENTERPRISE**

Висвітлено і критично проаналізовано
основні наукові підходи до дослідження
економічної безпеки підприємства.
Запропоновано узагальнююче визна-
чення її сутності.

It is considered and critically analysed
the basic scientific approaches to
research of economic safety of the
enterprise. The generalized
determination of its essence is offered.

Проблема формування і підтримання економічної безпеки підприємства є відносно новою і поки що недостатньо дослідженою. Її наукове осмислення пройшло кілька етапів, на кожному з яких змінювався і уточнювався її зміст, головні завдання та механізми забезпечення.

На початку 90-х років ХХ ст. завдання забезпечення економічної безпеки бізнесу пов'язувалося перш за все з проблемою захисту комерційної таємниці підприємства (В. Ярочкін, А. Шаваєв, В. Барсуков та ін.). Наростання кризових явищ в економіці країни, посилення конкуренції, змусили значно ширше подивитися на проблему економічної безпеки суб'єктів господарювання. Стало зрозуміло, що збереження інформації є лише одним з аспектів економічної безпеки підприємств, дуже важливим, але не визначальним. Її рівень обумовлюється сукупним впливом багатьох деструктивних чинників, головні джерела яких знаходяться у зовнішньому середовищі підприємства.

У цьому зв'язку економічна безпека підприємств стала розглядатися як можливість забезпечення їх стійкості в умовах негативного впливу зовнішніх загроз (Д. Ковальов, Т. Сухорукова, В. Шликов, В. Пономарьов та ін.). Разом з тим, не зважаючи на значно ширше трактування економічної безпеки зовнішній підхід теж розкриває лише один із аспектів її забезпечення, оскільки не враховує впливу загроз, які формуються в середині підприємства.

Цей недолік певною мірою усуває ресурсно-функціональний підхід до визначення економічної безпеки підприємства (Л. Гончарен-

ко, Є. Олейніков, О. Грунін, С. Грунін та ін.). У межах підходу під економічною безпекою підприємства розуміється «стан найбільш ефективного використання ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування підприємства» [1, с. 334].

Таким чином, згідно з ресурсно-функціональним підходом, економічна безпека підприємств пов'язується з ефективністю використання їх внутрішнього потенціалу, що призводить до певного отождолення економічної безпеки ефективністю діяльності підприємства. Створюється уявлення, що рівень економічної безпеки підприємства є безпосереднім наслідком лише високої ефективності його діяльності. Насправді ж, причинно-наслідковий зв'язок між цими поняттями набагато складніший. З одного боку, завдання забезпечення достатньо високого рівня безпеки суб'єкта господарської діяльності покликано створювати передумови для успішного і ефективного його функціонування, формувати необхідні «безпечні умови» для реалізації корпоративних інтересів, захищати їх від внутрішніх і зовнішніх загроз. У цьому плані безпеку слід розглядати як забезпечуючий процес, що підпорядкований завданням ефективного функціонування і розвитку бізнесу.

З іншого боку, низька ефективність діяльності підприємства, як наслідок нерационального управління його корпоративними ресурсами, знижує стійкість, надійність та адаптивність його внутрішнього потенціалу до зовнішніх умов господарювання, наслідком чого може стати загострення існуючих і виникнення нових небезпек і загроз його діяльності, і, відповідно, суттєве зниження рівня економічної безпеки підприємства.

У сучасних дослідженнях суті поняття «економічна безпека підприємства» спостерігається намагання авторів об'єднати розглянуті вище підходи. Аналіз праць [2, с. 19; 3, с. 10; 4, с. 17 та ін.] дозволяє виділити наступні спільні риси у позиціях окремих авторів: по-перше, економічна безпека суб'єктів господарювання пов'язується із необхідністю їх захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз; по-друге, завдання формування і підтримання певного рівня економічної безпеки пов'язується із об'єктивною необхідністю забезпечення стабільного функціонування і розвитку суб'єктів бізнесу; по-третє, рівень економічної безпеки ставиться у залежність від ефективності використання внутрішнього потенціалу підприємства і ринкових можливостей.

Відповідно, узагальнено під економічною безпекою підприємства слід розуміти такий його стан, при якому за рахунок протидії негативному впливу внутрішніх і зовнішніх загроз і небезпек забезпечується його стабільне та максимально ефективне функціонування й розвиток.

Література

1. Экономическая и национальная безопасность: [учебник] / [под ред. д.э.н., проф. Л. П. Гончаренко. — М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2008. — 543 с.
2. Берлач А. І. Безпека бізнесу : [навч. посіб.] / Берлач А. І. — К. : Університет «Україна», 2007. — 280 с.
3. Зацеркляний М. М. Основи економічної безпеки: [навч. посіб.] / Зацеркляний М. М., Мельников О. Ф. — К. : КНТ, 2009. — 337 с.
4. Соснин А. С. Менеджмент безопасности предпринимательства: [учеб. пособие] / Соснин А. С., Прыгунов П. Я. — К. : Изд-во Европ. ун-та, 2004. — 357 с.

Кукоба В. П.,

д-р екон. наук, професор кафедри економіки підприємств ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Kukoba V., Doctor of Economic science, professor of the economic of enterprises chair of the SHEE «Vadym Hetman Kyiv National Economic University»

МАСШТАБНА ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ — КРОК ДО КОМПЛЕКСНОГО ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

THE GLOBAL TECHNOLOGIZATOIN OF ACTIVITY — A STEP TO COMPLEX ORGANIZATIONAL DESIGNING OF THE ENTERPRISE

Вказано про розширення сфер застосування бізнес-процесів. Звернуто увагу на спрощеність опису технологічних процесів бізнесової діяльності, що стримує підвищення їх ефективності. Акцентовано на необхідності комплексного підходу до проектування технологій діяльності підприємств.

It is written about expansion of scopes of application of business-processes. The attention to simplified nature of the description of technological processes of business activity which constrains increase of their efficiency is paid. It is accented on necessity of the complex approach to designing of technologies of activity of the enterprises.

Забезпечення стабільної конкурентоспроможності підприємств є не тільки їх головною метою, а і ключовим завданням сучасної економічної науки. У цьому аспекті найважливішим у розвитку підприємницької діяльності повинна бути проактивна трансформація взаємодії учасників бізнесу та між їх складовими. Активізація даних трансформаційних змін у напрямі розширення сфер застосування новітніх бізнес-процесів спонукає до розвитку